

LÄNSSTYRELSEN
JÖNKÖPINGS LÄN

BESLUT

1993-09-20

221-11041-92

	Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer
Ink.	1993 -11- 29
Dnr.	6508

Angående byggnadsminnesförklaring av den s.k. Brännerigården på Brännerigården 7 i Eksjö

LÄNSSTYRELSENS AVGÖRANDE

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) den s.k. Brännerigården på Brännerigården 7 i Eksjö för byggnadsminne.

Den i sen tid uppförda garagetillbyggnaden ingår dock inte i byggnadsminnet.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värde inte minskar.
3. Fastigheten får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras utan Länsstyrelsens tillstånd. Området skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

BAKGRUND M M

Länsstyrelsen väckte den 15 december 1992 frågan om byggnadsminnesförklaring av byggnader på Brännerigården 7 i Eksjö.

Av utredningen framgår i huvudsak följande.

Fastigheten är bebyggd med en U-formad byggnad.

Utefter Arendt Byggmästares gata finns en länga som är uppförd av timmer i två våningar med utkragad övervåning och körport. Längans fasad är klädd med faluröd

KULTUR G KME BESLUT AF211041

locklistpanel. Längans fönster är av tvåluftstyp med en spröjs i varje båge. Fönsterbågarna är vita och fönsteromfattningarna är släta och mörkgrå. Körportens portar består av profilerade brädor sammanfogade till stjärnmönster. Mot gården finns en sentida svalgång. Längan har ett sadeltak belagt med tvåkupiga tegelpannor. Längan vilar på en sockel av sten som putsats.

Utmed den norra och södra tomtgränsen finns två flyglar uppförda av timmer i 1 1/2 - 2 våningar flyglarnas fassader och fönster är lika gatulängans. Den södra flygelns gavel har en balkong. Den norra flygeln avslutas mot öster med en sentida garagetillbyggnad i en våning med svarta garageportar. Den norra flygeln har en källare. Flyglarnas sadeltak är belagda med enkupiga tegelpannor. Flyglarna vilar på socklar av sten.

Brännerigårdens ålder är oviss, men byggnadsstilen talar för att den till stora delar uppförts under sent 1600-tal eller första hälften av 1700-talet. Gården har fått sitt namn av den bränneriverksamhet som bedrevs där kring sekelskiftet 1800.

Under 1960- och 1970-talen renoverades Brännerigården av ägaren den dåvarande stadsarkitekten Ulf Boardy. Renoveringen medförde flera genomgripande ändringar av såväl exteriören som interiören.

Det område inom vilket byggnaden är belägen har av Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen ansetts vara ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde enligt 3 kap 1 § KML.

Länsstyrelsen har den 27 januari 1993 upprättat förslag till skyddsföreskrifter.

Eksjö kommun har tillstyrkt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

Fastighetens ägare, båda Eksjö, har i yttrande till Länsstyrelsen godkänt en byggnadsminnesförklaring och föreslagna skyddsföreskrifter.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 13 maj 1993 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt 3 kap 1 § KML får en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde förklaras för byggnadsminne.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet har enligt 3 kap 10 § KML rätt till ersättning av sta-

ten om skyddsföreskrifter

1. utgör hinder för rivning av byggnad och skadan därav är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten eller
2. på annat sätt innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför skyddsföreskrifter att synnerligt men uppkommer vid användning av fastigheten, är staten skyldig att lösa fastigheten om ägaren begär det.

Den aktuella byggnaden, Brännerigården, är en för Eksjö typisk stadsgård med många ålderdomliga drag. Byggnaden har därför ett stort kulturhistoriskt värde. Sentida ombyggnader har emellertid medfört att byggnaden ändrats i så hög grad att den inte kan sägas vara synnerligen märklig enligt nyss nämnt lagrum.

Byggnaden ingår dock som ett betydelsefullt element i stadsmiljön norr om Stora Torget. Denna miljö omfattar bl.a. en ytterst välbevarad trähusbebyggelse inom den senmedeltida stadsplanen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning får miljön i denna del av Eksjö stadskärna anses utgöra ett sådant bebyggelseområde som avses i lagrummet. Skäl föreligger därför för att förklara den aktuella byggnaden, såsom ingående i detta område, för byggnadsminne.

För byggnadens bevarande skall det av Länsstyrelsen den 27 januari 1993 upprättade förslaget till skyddsföreskrifter gälla. Länsstyrelsen bedömer härvid att skyddsföreskrifterna ej skall medföra ersättningsskyldighet gentemot ägare eller innehavare av särskild rätt. Ej heller kan föreskrifterna anses medföra att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förekommande fall råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaden och vården av det omkringliggande området.

Ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten i Jönköping genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga (formulär 1).

I den slutliga handläggningen av detta ärende i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och byrådirektör Anders Franzén varit föredragande har även bitr länsarkitekt Niklas Aronsson, förste länsassessor Claes von Sydow och länsantikvarie Per-Olof Ringquist deltagit.

Bo Landholm

Anders Franzén

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, delg kv, laga kraftbevis
Länsmuseet
Eksjö kommun
Inskrivningsmyndigheten, laga kraftbevis
Kulturmiljöenheten
CvS